

TRƯỜNG ĐẠI HỌC KINH TẾ QUỐC DÂN
KHOA THƯƠNG MẠI

BỘ MÔN KINH TẾ VÀ KINH DOANH THƯƠNG MẠI

Đồng chủ biên: PGS.TS. HOÀNG MINH ĐƯỜNG
PGS.TS. NGUYỄN THỪA LỘC

Giáo trình **QUẢN TRỊ DOANH NGHIỆP THƯƠNG MẠI**

Tập 1

NHÀ XUẤT BẢN LAO ĐỘNG - XÃ HỘI

TRƯỜNG ĐẠI HỌC KINH TẾ QUỐC DÂN

KHOA THƯƠNG MẠI

BỘ MÔN KINH TẾ VÀ KINH DOANH THƯƠNG MẠI

Đồng chủ biên: PGS.TS. Hoàng Minh Đường

PGS.TS. Nguyễn Thùa Lộc

**Giáo trình
QUẢN TRỊ DOANH NGHIỆP THƯƠNG MẠI**

Tập 1

NHÀ XUẤT BẢN LAO ĐỘNG - XÃ HỘI
HÀ NỘI - 2005

LỜI NÓI ĐẦU

Giáo trình "Quản trị doanh nghiệp thương mại" được biên soạn lại lần này dựa trên mục tiêu và chương trình môn học của chuyên ngành quản trị kinh doanh thương mại đã được xây dựng, sau khi đã quán triệt sâu sắc tư tưởng đổi mới, mở cửa, hội nhập kinh tế quốc tế theo tinh thần nghị quyết Đại hội Đảng toàn quốc lần thứ VII, VIII, IX, các chính sách kinh tế của Nhà nước và những ý kiến góp ý của Hội đồng thẩm định và đánh giá giáo trình của Trường Đại học Kinh tế Quốc dân.

Giáo trình "Quản trị doanh nghiệp thương mại" kế thừa giáo trình "Tổ chức kinh doanh vật tư kỹ thuật" đã được dùng trong giảng dạy và học tập của chuyên ngành kinh tế, quản lý và kế hoạch hóa cung ứng vật tư kỹ thuật trước đây, nay là chuyên ngành quản trị kinh doanh thương mại. Giáo trình này cũng là sự tiếp tục kế thừa và hoàn thiện thêm một bước mới của giáo trình "Quản trị doanh nghiệp thương mại" đã được xuất bản vào tháng 10 năm 1996 và tái bản vào tháng 5 năm 1998.

Theo yêu cầu của sự nghiệp đổi mới trong quản lý kinh tế, với việc phát triển nền kinh tế nhiều thành phần vận hành theo cơ chế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa, nền kinh tế mở, hội nhập với khu vực và thế giới, quản trị doanh nghiệp thương mại với cơ chế độc lập, tự chủ, cạnh tranh trong hoạt động kinh doanh theo pháp luật và thông lệ thị trường nhằm đạt hiệu quả kinh doanh cao, đòi hỏi phải trang bị có hệ thống những kiến thức cơ bản về kinh doanh thương mại và quản trị doanh nghiệp thương mại cho những đối tượng được đào tạo phù hợp với mục tiêu và chương trình của chuyên ngành đã được xác định.

Giáo trình này dùng làm tài liệu trong giảng dạy và học tập cho sinh viên hệ dài hạn chính quy của chuyên ngành quản trị kinh doanh thương mại và có thể làm tài liệu tham khảo cho các cán bộ

quản trị kinh doanh thương mại nói riêng và các cán bộ làm công tác quản lý kinh tế nói chung. Với khối lượng kiến thức phục vụ học tập trong 2 học kỳ, Giáo trình được ấn hành làm 2 tập. Tập I bao gồm các chương: từ Chương Mở đầu đến hết Chương IX, Tập II bao gồm các chương còn lại.

Tham gia biên soạn giáo trình này gồm có:

PGS.TS Hoàng Minh Đường viết Lời nói đầu, Chương Mở đầu và các Chương I, Chương III, Chương V, Chương VII, Chương VIII, Chương X, Chương XIV và Chương XV.

PGS.TS Nguyễn Thừa Lộc viết Chương II, Chương VI, Chương IX, Chương XII, Chương XVI, Chương XVII và Chương XVIII.

TS. Trần Văn Bảo viết Chương IV, Chương XI và Chương XIII.

Với các Chương IV, V, IX, XIII trước đây do GVC Đặng Kim Doanh biên soạn lần đầu (năm 1996), chúng tôi đã hoàn thiện lại (năm 1998) và tiếp tục sử dụng ở giáo trình này, có sửa đổi và nâng cao thêm.

Tham gia thảo luận, góp ý kiến cho giáo trình này còn có sự đóng góp của các Giáo sư, Phó giáo sư, Tiến sỹ, Thạc sỹ và các giảng viên trong Bộ môn Kinh tế và Kinh doanh thương mại, của các thành viên Hội đồng khoa học khoa Thương mại, đặc biệt là của các thành viên Hội đồng thẩm định và đánh giá giáo trình của Trường Đại học Kinh tế Quốc dân.

Giáo trình do PGS.TS. Hoàng Minh Đường và PGS.TS. Nguyễn Thừa Lộc làm đồng chủ biên.

Trong lần biên soạn Giáo trình này chúng tôi đã cố gắng bám sát mục tiêu và chương trình môn học, cũng như yêu cầu rõ hơn về tính nghiệp vụ, tính hiện đại, nhưng do nhiều nguyên nhân chủ quan và khách quan, chắc chắn vẫn còn những khiếm khuyết, chúng tôi mong nhận được các ý kiến đóng góp chân thành của sinh viên, độc giả để hoàn thiện ở các lần xuất bản sau. Các ý kiến đóng góp xin gửi về Bộ môn Kinh tế và Kinh doanh thương mại, Trường Đại học Kinh tế Quốc dân, Hà Nội.

Tập thể tác giả

MỤC LỤC

LỜI NÓI ĐẦU.....	3
<i>Chương mở đầu. ĐỐI TƯỢNG, NHIỆM VỤ VÀ PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU MÔN HỌC.....</i>	5
I. Đối tượng và phạm vi nghiên cứu của môn học	5
II. Nhiệm vụ của môn học	11
III. Phương pháp nghiên cứu môn học và mối quan hệ với các môn học khác	11
<i>Chương I. NHỮNG VẤN ĐỀ CƠ BẢN VỀ KINH DOANH THƯƠNG MẠI TRONG CƠ CHẾ THỊ TRƯỜNG .....</i>	14
I. Thương mại và kinh doanh thương mại trong cơ chế thị trường	14
II. Mục đích, vai trò, chức năng và nhiệm vụ của kinh doanh thương mại	20
III. Nội dung cơ bản của kinh doanh thương mại	39
<i>Tóm tắt chương I.....</i>	46
<i>Câu hỏi ôn tập và thảo luận.....</i>	47
<i>Chương II. QUẢN TRỊ DOANH NGHIỆP THƯƠNG MẠI TRONG NỀN KINH TẾ VIỆT NAM.....</i>	48
I. Doanh nghiệp thương mại trong nền kinh tế Việt Nam.....	48
II. Chức năng, nhiệm vụ của doanh nghiệp thương mại trong nền kinh tế quốc dân.....	64
III. Nội dung và phương pháp quản trị DNTM.....	70
<i>Tóm tắt chương II.....</i>	86
<i>Câu hỏi ôn tập và thảo luận.....</i>	87
<i>Chương III. MÔI TRƯỜNG KINH DOANH CỦA DOANH NGHIỆP THƯƠNG MẠI.....</i>	88
I. Môi trường kinh doanh và ảnh hưởng của nó tới hoạt động kinh doanh của doanh nghiệp thương mại	88

GIÁO TRÌNH QUẢN TRỊ DOANH NGHIỆP THƯƠNG MẠI

II. Các yếu tố hợp thành môi trường kinh doanh của doanh nghiệp thương mại.....	95
III. Biện pháp khai thác môi trường kinh doanh của doanh nghiệp thương mại.....	121
Tóm tắt chương III.....	129
Câu hỏi ôn tập	130
Chương IV. TỔ CHỨC BỘ MÁY CỦA CÁC DOANH NGHIỆP THƯƠNG MẠI.....	132
I. Vai trò và nội dung tổ chức bộ máy của doanh nghiệp thương mại.....	132
II. Những nguyên tắc và yêu cầu tổ chức bộ máy của doanh nghiệp thương mại	134
III. Mô hình tổ chức bộ máy kinh doanh của doanh nghiệp thương mại.....	138
IV. Phân bố mạng lưới kinh doanh của doanh nghiệp thương mại	144
Tóm tắt chương IV.....	147
Câu hỏi ôn tập và thảo luận.....	149
Chương V. CHIẾN LƯỢC VÀ KẾ HOẠCH KINH DOANH CỦA DOANH NGHIỆP THƯƠNG MẠI	150
I. Chiến lược kinh doanh của doanh nghiệp thương mại	150
II. Kế hoạch lưu chuyển hàng hoá (bán buôn và bán lẻ) của doanh nghiệp thương mại	173
III. Kế hoạch Kinh doanh - kỹ thuật - tài chính của doanh nghiệp thương mại.....	184
Tóm tắt chương V.....	190
Câu hỏi ôn tập và thảo luận.....	191
Chương VI. THỊ TRƯỜNG VÀ PHÁT TRIỂN THỊ TRƯỜNG CỦA DOANH NGHIỆP THƯƠNG MẠI	193
I. Khái quát chung về thị trường của doanh nghiệp thương mại	193
II. Nghiên cứu thị trường của doanh nghiệp thương mại	209

Mục lục

III. Phát triển thị trường của doanh nghiệp thương mại.....	224
<i>Tóm tắt chương VI .....</i>	234
<i>Câu hỏi ôn tập và thảo luận.....</i>	235
Chương VII. TẠO NGUỒN VÀ MUA HÀNG Ở DOANH NGHIỆP THƯƠNG MẠI.....	236
I. Nguồn hàng và vai trò của nó trong hoạt động kinh doanh thương mại.....	236
II. Nội dung của nghiệp vụ tạo nguồn và mua hàng ở doanh nghiệp thương mại.....	245
III. Các hình thức tạo nguồn và mua hàng ở doanh nghiệp thương mại.....	251
IV. Tổ chức và quản trị nghiệp vụ tạo nguồn và mua hàng ở doanh nghiệp thương mại.....	259
<i>Tóm tắt chương VII .....</i>	263
<i>Câu hỏi ôn tập và thảo luận.....</i>	265
Chương VIII. DỰ TRỮ HÀNG HOÁ VÀ QUẢN TRỊ HÀNG TỒN KHO Ở DOANH NGHIỆP THƯƠNG MẠI	266
I. Các loại dự trữ hàng hoá trong nền kinh tế quốc dân, sự hình thành và các nhân tố ảnh hưởng đến chúng	266
II. Dự trữ hàng hoá ở doanh nghiệp thương mại	277
III. Quản trị hàng tồn kho ở doanh nghiệp thương mại.....	289
<i>Tóm tắt chương VIII .....</i>	300
<i>Câu hỏi ôn tập và thảo luận.....</i>	301
Chương IX. BÁN HÀNG VÀ QUẢN TRỊ BÁN HÀNG.....	303
I. Vai trò và đặc điểm bán hàng trong cơ chế thị trường	303
II. Các nghiệp vụ cơ bản của hoạt động bán hàng ở DNTM	311
III. Quản trị bán hàng ở DNTM	331
<i>Tóm tắt chương IX .....</i>	347
<i>Câu hỏi ôn tập và thảo luận.....</i>	348
MỤC LỤC.....	349

GIÁO TRÌNH QUẢN TRỊ DOANH NGHIỆP THƯƠNG MẠI

Tập 1

NHÀ XUẤT BẢN LAO ĐỘNG - XÃ HỘI

36 ngõ Hoà Bình 4, Minh Khai, Hà Nội

ĐT. 04-8632587; Fax. 04-8638173

Chịu trách nhiệm xuất bản:

NGUYỄN ĐÌNH THIÊM

Biên tập và sửa bản in:

BAN BIÊN TẬP SÁCH LIÊN KẾT

Trình bày bìa:

MINH THU

In 2000 cuốn khổ 16 x 24cm, tại Xí nghiệp in - Nhà xuất bản Lao động - Xã hội. Giấy chấp nhận đăng ký kế hoạch xuất bản số: 102-720/XB-QLXB do Cục Xuất bản cấp ngày 27/5/2005

In xong và nộp lưu chiểu Quý IV/2005.